

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ES NYOMDA

Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — 450
Félévre — 240
Negyedévre — 130
Egy hónapra — 45
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 2 lei

Csehszlovákiában

Egy hónapra — 12 ck
Egy szám — 1 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 48. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Ijár 2. — 1923. április 18. Szerda

A történelmi alkalom

A történelemóráról emlékszünk még rá a nagy népek és nagy királyok romlását mindig az okozta, hogy nem barátai, hanem ellenségeik szavára hallgattak. Az elhanyagolt szervezet természetrajzához tartozik, hogy elveszti nyugodt önbizalmát, a kapkodás és tanácstalanság lesz urrá rajta és nem tud higgadtan itélni barát és ellenség között. A nagy angol politikus, lord Robert Cecil mai nyilatkozata ugy csendül felénk, mint egy bölcs tanítómester intése, aki magába sűrítve népek és évezredek tanúságait, gyöngéden megragadja csuklóját egy tétovázó népnek, hogy megmutassa, ez az út a beteljesülés útja. Van ezekben a nagy angolokban valami kinyilatkoztatásszerű, bibliás gesztus, talán azért, mert a bibliát csakugyan legszentebb örökségüknek tekintik, nemcsak tisztelik, de ismerik, tanulják, félük és parancsai szerint is élnek. Lord Cecil most Amerikában jár, hogy a népek bibliai békéjét hirdesse s onnan küldi figyelmeztetését a biblia ősi népének: „Ha a zsidók inkább barátaira hallgatnának, hamarabb felismernék a nagy történelmi alkalmat, amely előttük áll. Figyeljenek arra, amit doktor Weizmann mond és nem arra, amit ellenségeik mondanak.”

Lord Cecil az elfogulatlanság messzeségéből nézi a zsidó problémát, az emberiség horizontjának mindent átfogó és kiegyenlítő távlatából, az ő ítéletében megbízhatunk. És ő azt mondja, Weizmannak van igaza, nem az anticionistáknak. A zsidóság útja az, amelyet Weizmann mutat, mert ez az út vezet el a népi beteljesítéshez, az országszerzéshez, az újjászüléshez. A zsidóság nagy tragédiája éppen az volt, hogy a népek forgatagában elvesztette önmagát, népi egyéniségét s ahelyett, hogy féltve őrizte volna saját értékeit, idegen célok, idegen álmok után futkosott. Ellenségei szavára figyelt, akik romlását akarták. Az elhanyagolt, beteg szervezet sorsára jutott. Nem bizott már önmagában. A békét hirdető Cecil lord felismerte a zsidó tragikumot és megmutatta a gyógyulás útját. A zsidó nép előtt olyan történelmi alkalom tárta fel magát, amely évezredekben csak egyszer következik el. Anglia ígéretet tett, hogy megteremti a feltételeit a palesztinai zsidó nemzeti otthon felépítésének és — azt mondja a nemes lord — Anglia sohasem fogja megszegni adott szavát. A zsidóságtól függ most már, hogy barátaira hallgat-e, vagy ellenségeinek szava teljesül meg. A nemzeti otthon felépítésének csodálatos munkája erőteljes lendülettel megindult. A világ minden részéből lelkesedéssel fűtött zsidó fiatalberek kerekedtek fel, hogy résztvegyenek az építés művében. Hívó szóra várnak a dolgozó karok, munkaalkalomra a feszülő izmok, de a zsidó nép nagyrésze még nem ébredt kötelessége tudatára.

Cecil lord szerint a háboru utáni korszak két legfontosabb világeseménye: a népszövetség és a palesztinai zsidó nemzeti otthon megvalósítása. Ma még csak elméletben van meg mindakettő. A népszövetség még nem valósította meg a népek békés együttélését és Palesztina sem otthona még a zsidó népnek. Csak kezdetei vannak mindkettőnek. De már a kezdetet is a legnagyobb világeseménynek tekintik a híres politikus. Az emberiség jövője és boldogabb élete függ tőle, hogy ezek a kezdetek erőteljes kifejlesztésükig eljussanak. A zsidó Palesztina felépítése nemcsak történelmi alkalom, amelynek kiaknázásából haszon járul a zsidóságra, de történelmi kötelesség is, amelynek teljesítését az egész emberiség számomkéri tőlünk.

„Anglia sohasem fogja megszegni adott szavát”

Lord Robert Cecil nyilatkozata a zsidóság barátairól és ellenségeiről és Anglia Palesztina-politikájáról (Newyork, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lord Robert Cecil, a világhírű angol politikus néhány nap óta Amerikában tartózkodik, ahol a népszövetség gondolatának erősítése érdekében fejt ki hatásos propagandát. Több nagy amerikai újság kérésére a politikus a cionizmus és a zsidó Palesztina kérdéséről a következő nyilatkozatot tette:

— Az angol kormány és Anglia minden felelősen gondolkodó embere teljes meggyőződéssel vallja, hogy Palesztinában meg kell teremteni a zsidóság nemzeti otthonát. Anglia sohasem fogja visszavonni ünnepélyesen tett ígéretét. Az én egyéni álláspontom a zsidókérdésben ismeretes. A háboru utáni korszak két legfontosabb világeseményének a népszövetséget és a palesztinai zsidó nemzeti otthon tartom. Szívvel, lélekkel állok a Balfour-deklaráció mellett és keveset törődöm azzal, mit mondanak a cionizmus és a zsidóság ellenségei.

— Ha a zsidók inkább barátaira hallgatnának, hamarabb megértenék és megszívlelnék azt a nagy történelmi alkalmat, amely ne-

kik kínálkozik és nem csinálnának fölösleges gondokat maguknak. Fontosabb, hogy a zsidók arra figyeljenek, mit mond doktor Weizmann és nem arra, mit szónokol a feisóházban lord Beaverbrook. Az anticionista lordok attakjai semmi befolyást nem fognak gyakorolni a kormányra. Anglia barátságos érzelmekkel van eltelve a zsidóság iránt, de egy barátának nem kell folyton szimpátia-nyilatkozatokat tenni és ellenségekkel szemben vajmi keveset használnak a nyilatkozatok. A zsidó népnek most már meg kell tanulnia azt is, hogy elviselje a politikai ellenfelek és ellenségek támadásait. Vajjon nincsenek Angliának és Amerikának is ellenségei? A több mint kétezer év óta idegen országokban élő zsidóságnak mindig fel kell készülvén lennie az ellenséges támadásokra, de büszkén elhetnek a tudatban, hogy vannak jóbarátai is, akik megvédik a támadások ellen. En tudom, hogy Anglia sohasem fogja megszegni adott szavát. Jöhetnek és mehetnek kormányok, gáncsoskodhatnak akármennyit a lordok, Anglia kitart elhatározása mellett, hogy a Balfour-deklarációt tette váltja.

„Készüljön el a világ a legrosszabbra!”

Rosenberg német külügyminiszter válasza a Poincaré dünkircheneri beszédére. „Németország még összeszorítja fogait, de már felszisszen”

Berlin, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német politikai életet Rosenberg külügyminiszternek a legutóbbi birodalmi ülésen elmondott nagy beszéde foglalkoztatja. A külügyminiszter beszéde válasz volt az antant bruxellesi határozatára és Poincaré dünkircheneri beszédére.

Rosenberg külügyminiszter a következőket mondotta:

— Mindenekelőtt olyasvalamit kell bejelentem a képviselő uraknak, ami Franciaország magatartására élénk fényt fog vetni. Franciaország folyton arra hivatkozik, mi nem teszünk eleget kötelességünknek és mindent megpróbálunk, hogy azoknak teljesítése alól kibujjunk. Hát tudják meg, uraim, Franciaországban soha nem volt meg a hajlandóság a béke fenntartására, Franciaország már a versaillesi békeszerződés megkötését követő napon semmink tekintette az egész szerződést és el volt határozva arra, hogy a háborut, egyelőre fegyvertelenül, de mihelyt alkalom nyílik, ismét fegyveresen, folytatni fogja. Ennek bizonyítékul felhozom, hogy

a francia kormány nem akarta fogadni Mayert, az elhunyt párisi német nagykövetet,

aki a miniszterelnöknek egy olyan német ajánlattal jelentkezett, amely már akkor, 1922 decemberében teljesen kielégítette volna Franciaország követelését. Nem, mondom, Poincaré nem fogadta Mayer urat. Miért? Mert akkor már régen elő volt készítve a Ruhr-vidék megszállása. Mi volt Mayer által Poincaré elé vitt javaslatban? Németországnak az az ajánlata volt benne, hogy az akkor igényelt harmincmilliárd aranyárka kifizetését hajlandó az előírt részletekben azonnal megfizetni. Mialatt Mayer nagykövet Poincaré előszobájában várakozott, Strassburgban már indulásra készen állottak a francia menetszázadok . . .

A külügyminiszter ezután így folytatta:

— Pedig tudja meg Franciaország, hogy a Ruhr-vidék német föld és az is marad. Ha Franciaország óvakodni akar az új veszedelmektől, mondjon le arról, hogy a német népből még nagyobb elkeseredést váltson ki. A Bruxellesben megállapított program ép olyan elfogadhatatlan, mint az eddigi követelések, mert

a Ruhr-vidék tartós megszállását jelenti, amibe pedig Németország sohasem nyugodhat bele.

Rosenberg ezután Poincaré dünkircheneri beszédére tért át:

— A francia miniszterelnök Dünkirchenben megint az erőszakot hirdette. Hiába itélnék el őt a birodalmi gyűlés szószerkezők a világ színe előtt, a Poincaré természetrajzot ezzel nem fogjuk megváltoztatni. Poincaré evangéliuma felett ítéljen a történelem! De jegyezze meg a francia miniszterelnök a következőket: Németországot és Franciaországot a sors együtvé kapcsolta és vagy mindketten élni fognak, vagy mindketten elpusztulnak. Ha Franciaország részánja magát arra, hogy Németország jogát az élethez és a szabadsághoz elismerje, akkor elmúlik a veszély, amely a világot fenyegeti. Ha nem, készüljön el a világ a legrosszabbra!

Rosenberg külügyminiszter beszédét a keddi párisi lapok nagyon kedvezőtlenül ítélik meg. A „Petit Parisien” azt írja, hogy a beszéd teljesen hiányos van a felelősségérzetnek. A külügyminiszter — írja a lap — azzal vádolja Franciaországot és Belgiumot, hogy el akarják pusztítani Németországot, de nem mondja meg, hogy a passzív ellenállás jobban pusztítja. Ez már eddig egymilliárd aranyárka kárt okozott Németországnak. A „Matin” szerint a Mayer-féle ajánlattétel valótlán. Németország úgy tesz, ahogyan az emberek, tehetetlen dühükben: összeszorítja ugyan a fogát, de már felszisszen. A „Journal” kifejti, hogy Rosenberg beszéde után bizonyára kigyógyulnak álmaikból az antant utópistái, akik a helyzet javulására számítanak.

Poincaré és Loucheur is nyilatkoztak a német külügyminiszter beszédéről. Nyilatkozatukat a Párisban időző angol és olasz újságírók előtt tették. Loucheur kijelentette, hogy nem igazak azok a hírek, minha közötté és Poincaré között ellentétek volna. Mindenben egyetért a miniszterelnökkel és londoni tárgyalásai csupán Anglia álláspontjának tisztázására irányultak. Poincaré megismételte Dünkirchenben tett kijelentéseit. Ezenkívül kitért az új lausannei konferenciára, amelynek kilátásairól nagyon pesszimistikusan nyilatkozott. Poincaré szerint a lausannei konferencia hónapokig el fog húzódni és mégsem fogja megoldani a keleti kérdést.

ZSIDÓ KÖZÉLET

Megalakult a Bécsben tanuló diákok segélyező bizottsága. Hirt adtunk már arról, hogy Kolozsváron bizottság alakul a Bécsben tanuló erdélyi zsidó diákok felségélyezésére. Az akció előkészítésére vasárnap délután Eisler Mátyás dr. neológ főbíró elnöklété alatt értekezletet tartottak, melyen egy alkalmi bizottság azonnali megalakítását határozták el. A bizottság élén Eisler Mátyás dr. és Glasner Akiba állanak. A Bécsben tanuló erdélyi diákok támogatására szükséges összeget közadakozáson kívül úgy kívánják összehozni, hogy a hitközségekre egy ötszázalékos adó kivetését kérik. A bizottság csütörtökön folytatja tanácskozásait.

A zsidók egyenjogúsítása. Az új alkotmány értelmében három hónapot adtak azoknak a regátbeli zsidóknak, kiket az eddigi rendelkezések a polgári jogaitól megfosztottak, hogy állampolgárságot szerezzenek. A határidő 1923 június 29-én jár le. Egyszerű kérvényt kell a regátbeli zsidóknak benyújtani, melyben állampolgári jogaik elismerését kérik. Okmányok bemutatására nincs szükség.

Jótekonycélú estély Désen az árvaalap javára. Dr. Lázár Lajosné és Weisz Adolf kezdeményezésére a dési zsidó műkedvelők vasárnap este másoros estélyt rendeztek az árvaalap javára. Az estély, amelyen a műkedvelők ritkán látott rutinnal szerepeltek, morális és anyagi szempontból is jelentős támasza lesz a dési árvagondozó munkájának.

Rosenzweig Jakab — a dési ortodox hitközség elnöke. A tekintélyes dési ortodox zsidó hitközség vezetőségének választását most ejtették meg, és pedig örvendetes eredménnyel. A hitközség élére a dési zsidóság egyhangú bizalmából Rosenzweig Jakab nagykereskedő, az Ortodox Központi Iroda intézőbizottságának tagja került, ki az ortodoxia de az egész erdélyi zsidóság értékes vezetői közül való. Harminc év óta küzd munkával és áldozattal a zsidó kulturáért. Mint az iskolaszék hosszú ideje volt vezetője maradandó értékű munkát végzett, melynek méltó elismerése elnökké történt választása. Hisszük, hogy a vallási tudományokban is kiváló Rosenzweig Jakab működése a zsidó egységesség szolgálatának jegyében megteremtí a dési hitközség békéjét és biztosítja annak mindeu irányban való fejlődését. Ugyancsak egyhangú bizalommal választották alelnökké Wigner Samu sörkereskedőt, ki értékes tagja a dési hitközségnek. Gondnokká a vallásos tudományokban kiválóan képzett Schwarz Beert választották meg, míg algondnok Mátyás Géza börgyáros lett. A többi tisztségekre, a választmány tagjaira, még nem hirdették ki a választás eredményét.

Róka, kelme, szörmefestés és vegytisztítás a legjobb kivitelben a

„KRISTÁLY“-nál
Cluj. — Telefon 500.

Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban.

Sport kötött-szövött Áruház

aradi kötő és kötött-szövőgyár lerakata

Kötött kabátok, svetterek,
kötött ruhák, harisnya és
kezyü eredeti gyári árban
o o o kapható o o o

CLUJ, Wesselényi-utca 16. sz.

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

Lloyd 1214
1461

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPIJSZÖVETEK.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 24.

Lemondott az osztrák kormány

Hainisch köztársasági elnök is lemond

(Bécs, apr. 17. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Hétfőn este az osztrák kormány Hainisch köztársasági elnöknek benyújtotta lemondását. A kormány tagjai Seipel miniszterelnök vezetésével megjelentek az elnökkel, aki a lemondást tudomásul vette.

A kormány visszalépésének híre a késő esti órákban elterjedt a fővárosban. A lemondás okát a legtöbben abban látják, hogy a kormány nem tudta elég eréllyel keresztülvinni programját. Az utóbbi idők eseményei, különösen a szélsőjobboldali pártokban ébresztettek bizalmatlanságot Seipel iránt. A szociáldemokraták növekvő befolyását is a kormány terhére rótták. A kormány visszalépése a jelek szerint, Ausztria politikájának még erősebb jobbrafordulását jelenti.

Az új miniszterelnök valószínűleg egy Seipelnél jobboldalibb politikus Weisskirchner, Bécs legutolsó főpolgármestere lesz. Weisskirchner teljesen szélsőséges politikát képvisel. Jelenleg a par-

lament elnöke. Parlamenti vitáiban erős nacionalista állásfoglalásával tűnt fel.

A „Die Stunde“ című lap azt jelenti, hogy amennyiben Weisskirchnerben nem összpontosulna a jobboldali pártok bizalma, akkor Fink Jodokot választják meg miniszterelnöknek. Egész Ausztria kíváncsian néz a szerdai minisztertanács elé, amelyen kijelölik az új kormányt. Erős küzdelemre van kilátás, mert Ausztria haladóbb elemei tisztában vannak azzal, hogy ha az osztrák politika továbbra is jobbfelé tart. Ezért valószínű, hogy a szerdai nemzetgyűlésen a szociáldemokraták és a mérsékelt polgári pártok meg fogják kísérelni, hogy Ausztria politikai irányát balra vagy legalább is középre tereljék.

Hainisch köztársasági elnök is le akar mondani. Az elnök lemondásának oka állítólag az, hogy az utóbbi hónapok politikai küzdelmei rendkívül kifárasztották.

James Rothschild nagy beszéde Palesztina felépítéséről

Angol politikusok egy Keren Hajjeszód-ülésen

(London, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ugyanakkor, amikor a lordok háza és néhány anticionista újság hangos a Palesztina ellenes igaztásoktól, a londoni Keren Hajjeszód-szervezet hatalmas erkölcsi és anyagi demonstrációval felelt a támadásokra. A Keren Hajjeszódra, tehát a palesztinai zsidó nemzeti otthon felépítésére, az elmúlt hónap folyamán 54000 font sterling, (a mi pénzünkre átszámítva ötvennégy millió lej) folyt be. Hatalmas összeg ez egy hónap alatt és az első eset, hogy az adakozás elérte, sőt túlhaladta a karlsbadi világkongresszus által megszabott havi minimumot. Ezt az örvendetes alkalmat használta föl a londoni Keren Hajjeszód-bizottság a hathatós demonstrációra. Hatalmas bankettre gyűltek össze az angol politikai és pénzügyi élet előkelőségei és zsidók és nemzsidók lelkes egyetértésben tettek hitvallást a palesztinai zsidó nemzeti otthon mellett.

A bankettet az egyik londoni zsidó hitközség rendezte a Keren Hajjeszód javára. Philipp Snowden, az angol parlamenti munkáspárt egyik tekintélye volt az első felszólaló. A beteg lord Rothschild helyett sir Alfred Mond, a Lloyd George-kormány munkaügyi minisztere elnökölt a banketten. Ott volt a felszólalók között Wedgwood ezredes, aki ugyancsak a munkáspárt képviselője a parlamentben, továbbá James Rothschild, a párisi Edmund Rothschild báró fia. Továbbá sir Robert, a Waley-Cohen, aki lord Rothschild és Alfred Mond mellett a legtekintélyesebb angolországi zsidók egyike. Megható volt az öreg Josef Cowen felszólalása, aki már az első bázeli cionista világkongresszusnak is delegátusa volt és aki beszédében rámutatott arra, hogy az angolországi zsidóság eddig még nem vette ki méltó részét a Keren Hajjeszódra való adakozásban. Adatokat sorol fel, melyek szerint az eddig gyűjtött összegekben az Egyesült-Államok négyszázhetvenhétezer fonttal, Kanada negyvenhétezer fonttal és Anglia csak tizenhétezer fonttal szerepel. Anglia után a sorrendben és az adakozás nagysága szerint a gazdaságilag teljesen tönkrement Németország következik. Annak a reményének ad kifejezést, hogy a banketten résztvevők azonnal módot fognak találni, az angolországi számarány megjavítására.

A felszólalások egyik legérdekesebbike az a beszéd volt, amelyet mr. Jammes de Rothschild tartott, aki többek között a következőket mondotta:

— A mai türelmetlen cionistáknak azt szeretném mondani, hogy a mi nemzedékünk a pusztai vándorlás nemzedéke. A zsidóság felét a világháború megtizedelte, akik pedig életben maradtak, azok éheznek és porban hevernek. A tehetősebbekre is ránehezedik a gazdasági krízis, mely az egész világot végveszedelemmel fenyegeti. És ilyen körülmények között érkezett hozzánk a felhívás, hogy alapítsuk meg és építsük fel a palesztinai zsidó nemzeti otthont. És mi mind ennek

ellenére meg is tesszük azt! (Nagy tetszés.) De ahelyett, hogy azokat az erőfeszítéseket, melyeket eddig tettünk lebecsüljük, ahelyett hogy leicsinyeljük és csódról beszéljünk, az igazságnak az felne meg, hogy Istennek és az emberi munkának csodáját szemlélje szemünk. Ma már nyolcvanezer-nél több zsidó él Palesztinában. Ők a mi Kálebjeink és Józsuáink és azoknak a gyümölcsöknek egy része, amelyeket ők aratnak, a liverporli, londoni és hulli piacokon már ott található. Ötvenöt kolóniánk van Palesztinában és hetven ezer olyan telepes lakja ezeket a kolóniákat, akiknek gyökere mélyen beléereszkedett a jó palesztinai őstalajba. Több mint ötven új iparág keletkezett rövid idő alatt országunkban, téglák és cementgyárak, butorgyárak és mások, mindez két rövid esztendőnek lefolyása alatt. Ezek az iparágak a saját erejükből tartják fenn magukat és az iparágakkal váltva dolgoznak az ország felépítésén, nagy földművelészeteket, melyek óriási földterületeket munkálnak meg. Háromezer munkás kötött olyan szerződéseket, melyek ötszáz ezer font sterlingre rugnak. Ezek a földművelészetek vándor könyvtárakat tartanak fel, melyek tizenhétezer kötettel rendelkeznek, hat olvasóteremük van és van egy munkásbankjúb. Mindez valóban hatalmas eredmény, de nem minden fáradság nélkül értük el. Hosszu ideig küzdöttek férfiak, asszonyok és gyermekek éhezve és lakóhely nélkül, csak hogy a nemzeti eszmét a legtisztább és legfenségesebb idealizmusában fenntartsák. Tel-Avivban nincsenek aranybányák és a szent mocsarak nem Kalifornia és nem a délafrikai partvidék. Ezek az emberek, akik ideáljukért anynyit áldoztak, nem hagyják magukat politikai agitátorok által félrevezetni.

Az összes felszólalók mind meggyeztek abban a pontban, hogy a zsidóságnak minden erőfeszítést meg kell tenni Palesztina telepítésére, illetve közvetlenül a Keren Hajjeszódra való adakozásra. Magán a banketten hatalmas összeget gyűjtöttek össze készpénzben, amelyről azonban pontos számszerű összeget még nem tudunk.

Aki sékelt fizet, jelét adja annak, hogy nemzeti otthont akar Palesztinában a zsidóságnak. Aki a sékelfizetést megtagadja, a zsidó nemzeti otthon jogát vitatja el.

Mégis csak
a Szilágyi-Likörök
a legjobbak!

Lloyd 1556
1526

PALESZTINA-MUNKA

Kik szerezhettek palesztinai állampolgárságot? A palesztinai kormányhoz az utóbbi időben sok megkeresés érkezett a palesztinai állampolgárság elnyerése iránt. A kormány ezzel kapcsolatban most a következő hirdetményt tette közzé:

Végsőleges palesztinai állampolgárságot senki nem szerezhethet, mert az erre vonatkozó nemzetiségi törvényt még nem bocsátották ki. A palesztinai kormány mindazonáltal jogosult, két esetben, ideiglenes palesztinai nemzetiségi bizonyítványt kiállítani:

1. azoknak, akik állandóan Palesztinában tartózkodnak és 1922 szeptember és november hónapok között már kérvényezték palesztinai nemzetiségük elismerését,

2. azoknak, akik Palesztinában török állampolgársággal bíró palesztinai szülőtől születettek, ha optálni akarnak a palesztinai nemzetiségre és állandóan Palesztinában akarnak telepedni.

A második esetben a jogosult akkor is kérheti palesztinai nemzetiségének való elismerését, ha Palesztinán kívül lakik. Ilyen esetben a brit konzul, aki előtt a kérvényezés történik, az iratokat átteszi a jeruzsálemi bevándorlási hivatalhoz, amely megadja az ideiglenes nemzetiségi bizonyítványt. Az iratoknak a következőket kell bizonyítaniuk:

1. palesztinai születést és török alattvalóságot,

2. optálást a palesztinai állampolgárságra,

3. okirati igazolását annak, hogy a kérvényező állandóan Palesztinában akar tartózkodni.

Automobiljárt a palesztinai erdélyi kolóniába. Jaffából jelentik: Néhány hét óta rendszeres automobilközlekedés nyílt meg Tibériás—Haifa—Nahale—Nazaret között. Ebbe a szakaszba, amely Jezreel-völgyét is magában foglalja, esik bele az erdélyiek kolóniája, amely ilyen módon mindenfelől könnyen megközelíthető. Így a gyermekek iskoláztatása is könnyűszerrel megoldható. Az utiköltség Tibériástól Haifaig harminc piaster. Haifától Nahaleig tizenöt piaster.

A zsidó népiskolák tanterve Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai közoktatásügyi tanács nemrégiben egy tüzetet adott közre, amely részletesen ismerteti Palesztina városában működő zsidó elemi iskolák tantervét. A tanterv nyolcosztályos elemi iskolákat kíván bevezetni a következő tantárgyakkal: Biblia, héber nyelv, Misnah, földrajz, természettudomány, történelem, angol nyelv, festészet, ének, gimnasztika és kerti munka. A lányok e tárgyakon kívül kezimunkát és varrást is tanulnak.

A szíriai keresztények félnek az arab mozgalomtól. Jeruzsálemből jelentik: A francia kormány elhatározta, hogy visszaküldik Szíriába Gureau tábornokot, minthogy nem találják a szíriai kormányzói állásra megfelelő politikust. A francia kormány ez az intézkedése visszavezethető a Szíriában élő kereszténységnek arra a kívánságára, hogy olyan ember kerüljön az ügyek élére, aki az arabok előtt népszerű, minthogy a panarab mozgalom hullámai ide is elérhetnek és ebben az esetben a keresztények fokozott védelmére lesz szükség. A francia parlament hozzájárulásával Gureau tábornokkal együtt egy nagyobb francia csapat is érkezik Szíriába.

Az egészségügyi törvény revízióját kérik. Megírtuk, hogy az egészségügyi törvénynek Erdélyre és Banátra való kiterjesztése következtében sok gyár és üzem a városból való kitelepítés előtt áll. Az új intézkedés, ha a törvényt nem szelleme, hanem szövege szerint hajtánák végre, sok iparvállalatot tonkre tehetne és megbénítaná az ország egész ipari életét. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara ipari szakosztálya szerdán, április 18-án délután öt órakor megtartandó ülése keretében foglalkozik ezzel a kérdéssel. Ugyancsen az ülésen meghallgatják Balázs Gyula főtitkárnak a nyári vasúti menetrend összeállításához előterjesztendő javaslatát.

* Legújabb divat szerinti ruhák Lukács úri divatszalonjában készülnek Wesselényi-u. 20. I-ő emelet. Szolid és pontos kiszolgálás.

Viszonylagos nyugalom az egyetemen

Az orvosi karon nem volt zavargás. A fizika órán inzultáltak a zsidó diákokat. Verekedés Bukarestben

(Kolozsvár, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük tegnap, hogy az orvostanhallgatók egyesülete hétfő estére gyűlést hívott össze. A gyűlés azonban elmaradt. Állítólag az orvostanhallgatók egyesületének vezetője meg akarja várni a bukaresti diákság határozatait és csak azután fog dönteni a kolozsvári orvostanhallgatók állásfoglalásáról.

A mai nap viszonylagos nyugalomban telt el és bebizonyult, hogy a román hallgatók többsége a békés munka felvételét kívánja. Az orvosi kar mai előadásain ugyanis majdnem teljes számban jelentek meg a Kolozsváron tartózkodó román és zsidó orvostanhallgatók. Azokon az órákon, amelyekben csak az orvostanhallgatók vettek részt, rendezavarás egyáltalában nem történt és a tanítás rendjét a legkisebb incidens sem zavarta meg.

Súlyos incidens a fizika órán

A mai fizika órán — amelyet tudvaleg a másodéves orvostanhallgatók a matematika és természettudományi kar hallgatóival együtt hallgatnak — súlyos incidens történt.

Régel nyolc órakor az előadás megkezdése előtt a zsidó orvostanhallgatók egy kisebb csoportja megjelent a tanterem bejárata előtt. A bejáratot ekkor már a román egyetemi hallgatók elállták és rátamadtak a közeledő zsidó diákokra. Az összetűzés során két zsidó diákot tetteg inzultáltak és a zsidó diákokat eltávolították a teremből.

Dima egyetemi tanár, amint az esetről értesült, kijelentette az egyedül maradt román diákoknak, hogy az előadást nem tartja meg.

A zsidó egyetemi hallgatók kiküldöttei azonnal megjelentek a rektor előtt és eladták a sérelmeiket. A rektor kijelentette a küldötteknek, hogy az inzultusban résztvevő egyetemi hallgatókat a legsúlyosabb büntetésben fogja részesíteni és gondoskodni fog arról, hogy holnap hasonló rendezavarás ne forduljon elő. Egyszermind kérte a zsidó hallgatókat, hozzanak tudomására minden legkisebb

rendzavarást, hogy ő a szükséges intézkedéseket megtehesse.

Az orvostanhallgatók mai gyűlése

A kolozsvári orvostanhallgatók egyesületének a vezetősége ma este nyolc órára rendkívüli plenáris közgyűlést hívott össze. A közgyűlést a vezetőség a tagok sürgetésére hívta össze, akik végre határozni akarnak a további magatartásukról.

Igy az orvostanhallgatók ma esti állásfoglalásától függ az egyetemi mozgalom további sorsa.

Mint kuriózumot megemlíthetjük, hogy ma ismeretlen kéz ez egyetem falára kockás papíron ceruzával írott cédulákat ragasztott ki. A cédulák román nyelven voltak megfogalmazva és peccát helyett ceruzával rajzolt mogendovid volt rajtuk. A cédula, amelyet az ismeretlen kéz mint a zsidó diákok vezetősége irt alá, felhívja a zsidó diákokat, hogy lankadatlanul folytassák tovább a harcot, tartsanak ki továbbra is, mert az idő meghozza számukra a végső győzelmet.

A naiv cédulácskákat senkise vette komolyan.

Bukarestben még mindig nincs nyugalom az egyetemeken

Az egyetem orvosi fakultásán ma újabb botrány volt, Coca professzor előadásán néhány keresztény és tíz zsidó hallgató vett részt. A zsidó hallgatókat a kijáratnál súlyosan bántalmazták. Sinculescu román nemzetiségű hallgatót is megverték. A rendőrség hamarosan kiűritette az orvosi egyetem udvarát. A bölcsészeti karon az előadások kevésszámú hallgató jelenlétében nyugodtan folytak, ellenben a jogi karon ismételtelen verekedések fordultak elő.

A kereskedelmi akadémián és a kémiai intézetben nem voltak előadások.

Bukarest, április 17. Ma tárgyalta a tábla az előzetes letartóztatásban lévő diákok ügyét és visszautasította a letartóztatott diákok szabadlábrahelyezési kérését. A törvényszék előtt a diákok perének fő tárgyalása ma megkezdődik.

Működik a kamara adóügyi irodája

Az újabb határidőt nem hosszabbítják meg

(Kolozsvár, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kereskedelmi és iparkamarában berendezett adóügyi irodát ma még szőrványosan látogatták, mert a publikum nincsen még tájékozva afelől, hogy itt adóügyekben felvilágosítást kaphat, sőt adóívet készíthet ki is állítják. Az adóívet, kivéve a gyermekeket és azokat az ifjakat, akik szülői vagy gyámi felügyelet alatt állanak, mindenki tartozik kiállítani. A rokkantak is, akik munkaképtelenségüket igazolni tartoznak. A városban a négyes és ötös számú blanketták jönnek tekintetbe. A hármas számú is, ez azonban csak a föld- és házbirtokosok adóját tünteti fel. A négyes számú az iparos és kereskedők blankettája és azoké, akik minimális adó (évi tíz lej) alá esnek. Az ötös számú az összjövedelmű vallomás íve. Ide tartoznak az alkalmazottak, akikért 1922. év folyamán hatszázalékos jövedelmi adót fizettek az alkalmazó vállalatok.

A végrehajtási utasítás szerint a fizetéként élvezett jövedelem csak akkor adóköteles, ha a havi 750 lej meghaladja. A havi 750—4000 lej, vagy évi 48.000 lej jövedelemnél az összegek akként kikerekítendők, hogy a 10 lejnél, magasabb jövedelmeknél pedig a 100 lejnél kisebb töredékek figyelmen kívül maradnak.

A havi 750 lej adómentes összegnek megfelelően azoknál, akik nem havonta kapják fizetésüket, évenként 9000 lej, naponta pedig 25 lej adómentes. A munkások béréből havonta 20 napi, hetenként 5 napi és naponta 8 órai keresetet adóznak. Így az a határ, amelyből az adózás kiindul, napi 37 lej 50 bani és egy hétre számítva 188 lej kereset.

Az adómentes összeg ugy munkásoknál, mint tisztviselőknél csak egy ízben vonható le. Levonhatók még a jövedelem 10 százalékaig azok a befizetések, amelyek az adózó számára nyugdíjat biztosítanak. Levonandó a munkások baleset és életbiztosító járuléka.

Az adókulcs progresszív és pedig 4 százalékos a havi 750—1000 lej jövedelemnél és 6 százalékos azon különbözet után, amely a havi 4000 lejt meghaladja.

Az adóívető bizottságok már szervezés alatt állanak. A bevalláshoz a cégek csatolják multévi mérlegeiket, a tisztviselők és alkalmazottak pedig munkaadójuknak egy igazolványt arról, hogy jövedelmük ugyanaz, mint amilyent az adóvallomási ív feltüntet. Ezt az igazolványt azonban tanácsos két példányban elkészíteni, mert könnyen megesik, hogy adóívhöz csatolt igazolvány elvész.

Az adóívető bizottságba az iparkamara tíz kereskedőt és tíz iparost delegált. Ezek közül sors húzás útján egy-egy tag fogja képviselni a kereskedők, illetve iparosok érdekeit. A delegátuslista a következő. Kereskedők: Pop Szever bankigazgató, Florea Gyula fűszerkereskedő, Aidica Jonel fűszerkereskedő, Ilea Juon fűszerkereskedő, Blaga Emil automobilkereskedő, Sipos Jenő divatárkereskedő, Somogyi Miksa fűszerkereskedő, Szele Márton fűszeres, Schwartz Jakab szállító, Major Mihály kereskedő. Iparosok: Moldován Antal kőműves, Orbán Tivadar szerelő, Schwartz Márton bádógos, Loór József kőműves, Petricas Aurél szabómester, Munteanu Viktor lakatos, Vécsei L. Aurél vendéglős, Bindea László cipész, Réthy Károly mészáros, Schwartz Ignác nyomdász és Hevesi József asztalos.

Az adóívek elkészítését és benyújtását senki ne halogassa. Egy bukaresti távirat szerint ugyanis Bratianu Vintila pénzügyminiszter kijelentette, hogy semmiesetre sem hosszabbítják meg az adóvallomások beadásának újabb határidejét, mert azonnal meg kell kezdődnie az adóívetésnek.

— Sztrájk a nagyszebeni vasgyárban. A nagyszebeni Rieger-féle vasgyárban a munkások sztrájkba léptek.

Angol pénzügyi megbizottak Bukarestben

Megrendült az ország hitele a világsajtóban megjelent hírek miatt. Ötszázmilliót osszának fel a tisztviselők között

(Bukarest, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A külföldi lapok hetek óta koholt híreket terjesztenek Romániáról. Az angol és a francia sajtó nyomán az egész világsajtót bejárták a romániai eseményekről szóló híresztelések. A kormány minden lehető intézkedést megtett, hogy a koholt híresztelések ne rendítsék meg az ország külföldi hitelét. Így a legutóbbi minisztertanács elrendelte, hogy csak a kormány sajtóirodája tudósíthatja a külföldi újságokat. A kormány ez az intézkedése a kívánt eredmény ellenkezőjét érte el. A külföldi sajtó, minthogy nem kapott értesüléseket megszokott tudósítóitól, még sötétebbre festette a romániai állapotok képét. Természetesen Románia külföldi lutelezői nyugtalansággal figyelték a romániai eseményekről terjesztett híreket.

Az angol pénzügyi konzorcium, amely Romániának a két és félmillió font sterlinget kitevő államkölcsönt folyósítani fogja, a romániai helyzet tanulmányozására megbizottakat küldött Bukarestbe.

A kiküldöttek ma érkeztek meg a fővárosba és azonnal összekötésbe léptek a pénzügyminiszterrel. Az angol delegátusok legelőször is bemutatták Bratianu Vintilának az angol és francia lapok ama példányait, amelyek Románia jelenlegi helyzetével foglalkoznak. Bratianu beszéde után a kiküldöttek kijelentették, hogy bár meggyőződtek arról, hogy az ország helyzetéről szóló hírek korolítottak és a román állam ellenségeinek információi alapján íródtak, mégis a pénzügyi konzorcium nevében komoly garanciákat kérnek a kormánytól. Az angol bankok csak úgy folyósíthatják az államkölcsönt, ha a kormány szükséges két és félmillió font sterling kölcsönt, ha a kormány kello garanciákat tud nyújtani.

A pénzügyminiszter holnap délután hat órára hívte össze a kiküldötteket, amikor is a kormány által nyújtandó garanciák természetét beszéltek meg.

Ötszázmillió a tisztviselőknek

Ma délelőtt minisztertanács volt, amely a közigazgatási reformmal foglalkozott. A minisztertanács elhatározta, hogy egy bizottságot küld ki a javaslat végleges megszövegezésére. A bizottság tagjai Saveanu, Dumitriu, Ranacovics és a csatlakoztatott egy-egy képviselője. Anghelescu közoktatási miniszter az egyetemeken megnyitására tett jelentést és közölte, hogy az egyetemeken nyugalom van. Ezután a minisztertanács elhatározta, hogy a bíróságok nyári szünete július 14-én fog megkezdődni.

Vaitoianu belügyminiszter a tisztviselőmozgalomról számolt be. Ezzel a kérdéssel a legközelebbi minisztertanács fog részletesebben foglalkozni, amikor is eldöntik, hogy a kormány engedélyezi-e a tisztviselők kongresszusát, vagy sem.

A költségvetési bizottság holnap Bratianu Vintila pénzügyminiszter elnökletével ülést tart. Az ülés tárgya a költségvetésben a tisztviselők fizetésének javítására megállapított ötszázmillió felosztása.

Erős köztársasági mozgalom Jugoszláviában

Belgrad, április 17. Pasic benyújtotta lemondását. A király nem fogadta el a lemondást, mire a kormány a király elnökletével minisztertanácsra ült össze, amely egész éjjel tartott. A tanácskozáson résztvett Tribicevici, a demokrata párt elnöke is. Jól informált körök szerint a király ragaszkodik ahhoz, hogy a radikális és demokrata párt között megállapodás jöjjön létre, amely ellensúlyozná a republikánus mozgalmat. A kormányválsággal kapcsolatban a Radics-párt Zágrábban huszonegyezer ember részvételével nagygyűlést tartott, amelyen Radics kijelentette, hogy a horvát parasztok köztársaságot akarnak. A szerb királynak nincs joga parancsolni többé Zágrábban, de megmaradhat a szerb-horvát-szlovén föderáció fejének. A Radics-párt zágrábi nagygyűlésén Radics ismertette a politikai helyzetét. Hangsúlyozta, hogy a horvátok mindig németbarátok voltak, mert a német nép a legbecsületesebb. Dicsérte az oroszokat is, akikkel jó barátságban kell élni. A kormányválság megoldásáig a parlament összeülését elhalasztotta.

Elfogták a mezőtelegdi gyilkosság főcinkosait

(Nagyvárad, április 17. Az Uj Kelet tudósítójának telefonjelentése.) Kedden reggel a telegdi gyilkosság ügyében szenzációs fordulat állott be. A nagyváradai rendőrségnek és sziguranacának sikerült Lakatos Sándort, a „dudut“ és Ince Lajost, „lajit“ elfognia. Ez a két cigány volt a főcinkos. Hétfőn este a sziguranca arról értesült, hogy Lakatos és több társa Nagyváradon Matyi Jánosnál lakott a Bányasor 9. szám alatt lévő cigányszálláson. Matyi Sándorné testvére Horváth Sándornak, akit szintén a gyilkosságban való részvétellel vádolnak. Matyi Jánosét kihallgatták, de miután a kihallgatás folyamán kiderült róla, hogy a gyilkossághoz semmi köze nem volt, Villiga detektívfelügyelő hétfőn szabadonbocsátotta.

Az újonnan felfedezett nyomon azonban a rendőrségnek sikerült a gyilkosság összes részvevőit letartóztatnia. Matyi Jánosnál ma reggel egy parasztasszony jelent meg, aki Horvát Sándornak adta ki magát és egy kendőt kért, amit az ura a múlt héten hagyott ott. Matyiné, aki sejtette, hogy az asszonynak köze lehetett a gyilkossághoz, azonnal értesítette a házban lakó Kukla kereskedőt, aki vállalni kezdte az asszonyt. A parasztasszony hamar belezavardott a vállatába és mikor látta, hogy ellentmondásokba keveredett, megkísérelt elmene-külni. Egy rendőr, aki látta a menekülő asszonyt, leugrott utána a villamosról, üldözöbe vette és elfogta. Ugyancsak ekkor látták az üldözők, hogy két férfi szalad a Kolozsvári-utcán és a hetvenötös számú házban tűnnek el. Elsőnek a rendőr érkezett oda, berohant a házba, de itt a kapu alatt egy erős ütés érte, úgy hogy megtántorodott. Csakhamar megérkeztek a többi üldözők is és az ő segítségükkel sikerült mindkét menekült elfogniuk.

A gyilkosok

A letartóztatottakat bekísérték a közeli őrszobába, ahol kiderült róluk, hogy az egyik Lakatos Duda, a másik Ince Laji. Lakatos alacsony termetű, vézna, erősen szakálás cigány, úgy hogy első pillanatban nem is tudná az ember elképze-lelni, hogy egy ilyen győngye és vézna ember lett volna képes a hatalmas erejű papot meggyilkolni. A rendőrségi őrszobában a fal mellett áll, kezén bilincsek, mellette a földön egy pár rongyos csizma.

— Mondja Lakatos, hogy történt a gyilkosság — kérdezik tőle. — Nem tagad, csak saját magát akarja menteni.

— Én kérem nem voltam a házban. A házban az öreg Rostás, Erdélyi Mihály, Varga Mihály és Sándor voltak. Én kint falaztam a ház előtt.

Ince Lajos, a laji, alacsony, szőke ember. Szőke haja lelóg a homlokába, nem néz ki cigánynak. Csupaszb lábszárai kilátszanak a rongyos nadrágból. Akadovva felel. Ő is tagadja, hogy bent lett volna a házban.

— Én nem is voltam a szobában kérem — kezdi el. — Péntek este megvartuk, míg a pap a kávéházból hazajött, akkor odamentünk a házhoz. A Laji és a Rostás mentek be. A Laji lött.

Beszédjén nem nagyon lehet eligazodni, egyrészt mert mindent a szökésben levő Varga Lajosra igyekszik ráfogni, másrészt, mert a cigányoknak több nevük is van, úgy hogy folyton összezavarja a kihallgatás vezetőit.

— Amikor a Laji lövése nem talált — folytatja — és a pap kiugrott az ágyból, az öreg Rostás vágta fejbe a vascsővel, de így is alig bírtak el vele.

A cigányokat Borodi detektívfelügyelő és Dancu kapitány hallgatták ki.

Szentjánoson is

A másik szobában van Horvát Sándor és Horvát György. Kévéssel ezután egy cigányasszonyt hoznak be, az egyik tettesnek a testvére, vagy négy csomag ágyneműt találtak nála. Szentjánoson is rabolta a cigányok, mert úgy látszik „vékony“ volt a telegdi zsákmány és így onnan továbbmenve, Szentjánoson követtek el a betörést. Hogy kinél történt a betörés, még nem tudják, mert erről még feljelentés nem érkezett.

Hat tettest fogtak el

Rostás Mihályt, Varga Györgyöt, Erdélyi Mihályt és a Dudut. Elfogták Horvát Sándort is.

de ugylátszik nincs semmi része a gyilkosságban. Folynak a kihallgatások. Az egyik asztalon fekszik a szoba tervrajza és egy fekete bőrtárca 480 lei tartalommal. Ez az egész, pénz amit a szerencsétlen Besser Hugótól elraboltak. Nagyon rémültek lehetek, amikor a holttestet meglátták mert még a Besser földönfektvő pénztárcáját is otffelejtették.

Uj letartóztatások várhatók

A csendőrség tovább nyomoz. A nagyváradai rendőrség kiszállt Nyüvedre, ahol egy cigányleányt keresnek. Ha ez is kérekerül, a bűntény minden fázisa tisztázva lesz. (f. s.)

Masaryk elnök a kisebbségi nyelvproblémáról

A nyelvproblema nem politikai, hanem adminisztratív kérdés

Masaryk elnök a kisebbségi nyelv-problémáról tanulmányt írt a „Das neue Europa“ című lapba. A tanulmányból közöljük az alábbi részletet:

A cseh politika számára, a háboru után, az új államalakulatban csak a következő elvek szolgálhatnak: európainak es emberiesnek kell lennie, az egész világot átölelőnek és a valóságban mégis csehnek és szlováknak. A párisi béke Európát nem pontosan a nemzetiségi elv kívánalmi szerint szervezte meg. Ez az elv volt ugyan a vezérfonal, de mellette jelentős mértékben érvényesült a történelmi principium is. És éppen a mi köztársaságunk mutatja, hogy a nemzetiségi és a történelmi principiumok mint jutottak együttes érvényesülésre. Tekintélyes számú idegen nemzetiségű nép van bekebelezve köztársaságunkba. Kölcsönös viszonyukat az emberiség programja határozza meg; kisebbségeink az igazi nemzetköziség szervei lehetnek. *Kölcsönös megismernitanulás, kölcsönös kulturális érintkezés* ami köztársaságunkat e tekintetben Európa és az egész emberiség példakepevé fogja tenni és kell is hogy tegye.

A nyelvkérdés megoldásának természetes nehézségei nem szabad hogy elfesszenek bennünk. A nyelv igen lényeges alkotórésze annak, amit nemzetnek nevezünk, de azért nem meríti ki a nemzet fogalmát és tartalmát. *az anyanyelv minden- esetre minden nemzetnek egyformán drága és kedves.*

A nyelv ápolása nemzeti szellemben főleg az irodalom, tudomány és filozófia útján történik. Egy modern, demokratikus állam szempontjából a nyelv főképen adminisztratív jelentőségű. A nyelvkérdést és a kisebbségi problémát is akkor fogjuk igazán helyesen megoldani, ha a nyelvkérdést — nem úgy, mint Ausztriában és Magyarországon történt — elsősorban politikumként, hanem az adminisztráció kérdéseként fogjuk fel. Mert az emberiségi, humanitási program nem valami erőtlén pacifizmus, vagy energiátlan engedékenység programja.

Román-magyar vasuti tárgyalások Nagyváradon. Tegnap értek véget Nagyváradon a román-magyar vasutügyi tárgyalások. A tárgyalások során megállapodtak abban, hogy a MÁV.-tól kölcsönzött kocsik felerésze fölött a MÁV., felerésze fölött pedig a CFR. rendelkezik. Május elsejétől kezdve kocsirakományokon kívül darabárukat is lehet Magyarországra küldeni.

Még sehol és soha

nem voltak kaphatók
készen olyan kitéző

öltönyök,

felöltők,

fiuruhák,

mint most

KATZ és MENDEL

cégnél Cluj, Főter 10. szám.

Szövetek nagy választékban.

Markovits F. ékszerész!
Cluj—Kolozsvár, Vesselényi-utca 20. sz.

Arany- és ezüst ékszerek, kincszüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliánt legmagasabb napi áron veszek!

Gépfegy egy s

öt utas

(Bukares

sítójától.) Ked

érkezett Kiser

hoz. A távira

zött közleked

félfegyverzett

Kisenev után

amikor a von

hallottak. A

ablaka bezúzó

zett és megál

jéből jajveszé

tudták mi tör

a jajveszékelő

fegyverkezett

Az utas

nem mozdulh

felszálltak a

mellett őrt ál

egymásután s

csomagjait. A

donyvezetőt

gokból a rabl

rabokat és m

szabadon eng

nat tovább u

is autóba ug

eltűntek. A v

jelentést tett

nokságnak. O

állapították,

keztében öte

megsebesülte

litották.

— Ki l

gármestere?

és polgármest

helyicsoportja

után titkos sz

Utalea jelölte

szerez, kilenc

adnak le. Uta

kérdezték, ha

lalni. A liber

hogy a város

jön, aki isme

igazgatási sza

vannak a vá

semmi esetre

nense legyen

rális párt köt

és abban az

valószínűsége

vici akadémi

tetés felfogás

tinovici azon

vállalná, min

semmiképen

— Pop

jelentik: Az

ták meg Pop

nepség Amo

Popper egyi

tökéletesség

per világhírű

magóriai“-ból

szindarabján

számu és lel

— Há

jelentik: Leg

a parlament

centralizálás

szerint háro

az egyik Bu

dik Marosvá

dekrétumok

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 45 lei, negyedévre 130 lei, fele évre 240 lei, egész évre 450 lei.
 Az Uj Kelet cikkeinek átányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Felelős szerkesztő: Marton Ernő dr.

Gépfegyveres rablótámadás egy személyvonat ellen

Öt utas meghalt, sokan megsebesültek
 (Bukarest, április 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kedden este szenzációt keltő távirat érkezett Kisenevből a CFR. vezérigazgatóságához. A távirat szerint a Kisenev—Tighina között közlekedő személyvonatot kedden délelőtt gépfegyveres rablóbanda támadta meg. A vonat Kisenev után néhány kilométernyire haladt, amikor a vonat utasai hirtelen fegyverdörrenést hallottak. A következő pillanatban több kocsi ablaka beuzódott. A vonatvezető azonnal fékezett és megállította a vonatot. A kocsi belsejéből jajveszékelés hallatszott, az utasok nem tudták mi történt. Mielőtt azonban még valaki a jajveszékelők segítségére siethetett volna, fegyverkezett csapat vette körül a vonatot.

Az utasokra puskacsövet szegeztek, senki nem mozdulhatott. A rablók közül néhányan felszálltak a vonatra és, míg társaik a pálya mellett őrt álltak, végigjárták a fülkéket és egymásután szállították le a megrémült utasok csomagjait. A fosztogatás ideje alatt a mozdonyvezetőt két rabló őrizte. Miután a csomagokból a rablók kiszedték az értékesebb darabokat és magukhoz vették az utasok pénzét, szabadon engedték a mozdonyvezetőt és a vonatot tovább indulhatott. Ugyanakkor a rablók is autóbá ugrottak és néhány pillanat alatt eltűntek. A vonatot a legközelebbi állomáson jelentést tett a támadásról az állomásparancsnokságnak. Orvosok szállottak fel, akik megállapították, hogy a gépfegyvertámadás következtében öten meghaltak, többen súlyosan megsebesültek. A sebesülteket Tighinába szállították.

Ki lesz Kolozsvár prefektusa és polgármestere? Tegnap este a kolozsvári prefektusi és polgármesteri állás ügyében a liberális párt helyi csoportja ülést tartott, amelyen hosszú vita után titkos szavazás útján tizenhárom szavazatot Utalea jelöltése mellett, tizenegyet Somlyai gyógyszerész, kilencet pedig Juga ügyvéd érdekében adtak le. Utalea subprefektust ma délelőtt megkérdezték, hajlandó-e a polgármesteri állást vállalni. A liberális párt ugyanis súlyt helyez rá, hogy a város ügyeinek élére olyan ember kerüljön, aki ismeri a helyi viszonyokat, főleg közigazgatási szakember és akinek régebbi relációi vannak a város polgárságához. Nem követelik tőle semmi esetre sem, hogy valamelyik pártnak exponense legyen, így azt sem, hogy belépjen a liberális párt kötelékébe. Utalea gondolkodási időt kért és abban az esetben, ha az állást vállalná, minden valószínűség szerint a prefektusi székbe Martinovici akadémiai tanár kerülne, akiben a párt ellenlétező felfogású elemei is feltétlenül megbiznak. Martinovici azonban ezt az állását csak delegációként vállalná, minthogy tanári hivatását mint tudós semmiképpen sem hajlandó végleg feladni.

— **Popper Lynkeus-émlékünnep.** Bécsből jelentik: Az Uránia előadóteremben tegnap tartották meg Popper Lynkens emlékünnepét. Az ünnepség Amon Antal szavallatával kezdődött, aki Popper egyik himnuszát interpretálta bámulatos tökéletességgel. Utána részleteket olvasott fel Popper világhírű könyvéből, az „Egy realista fantazmagóriái”-ból. Az est fénypontja Popper posthumus színdarabjának előadása volt. Az előadást nagyszámú és lelkes közönség hallgatta végig.

— **Három hivatalos lap lesz.** Bukarestből jelentik: Legközelebb törvényjavaslatot terjesztenek a parlament elé, mely a „Monitorul Oficial” decentralizálásáról fog szólni. Az új törvényjavaslat szerint három hivatalos közlöny lesz, melyek közül az egyik Bukarestben, a másik Jasiban, a harmadik Marosvásárhelyen fog megjelenni. A királyi dekrétumok és a parlamenti ülések jegyzőkönyvei

csak a bukaresti lapban fognak megjelenni, a többi hirdetményeket azonban a másik két lapban is közölni fogják.

— **Elkobozzák a Magyarországon kiadott könyveket.** A belügyminisztérium néhány nappal ezelőtt rendeletet adott ki, amely szerint az Erdélyben található összes magyar könyveket, amelyeket Magyarországon 1920 után adtak ki, elkobozzák. A rendelet értelmében Erdély és Bánát összes városaiban a rendőrségek már meg is kezdték a razziákat a könyvkereskedésekben. Utasítást kaptak az összes vámhivatalok, hogy a Magyarországból jövő utasoktól kobozzák el az esetleg magukkal hozott magyar könyveket. A belügyminisztériumi rendelet, amelynek értelmében most a könyvkereskedések ellen a razziákat folytatták, nemcsak magyar, hanem külföldi szerzők könyveire is vonatkozik, amennyiben azok 1920 után jelentek meg Magyarországon.

— **Drótnélküli táviróállomást állítanak fel Kolozsváron.** Tegnap délelőtt egy műszaki bizottság érkezett Kolozsvárra, hogy a Felegváron egy kilowaterősségű drótnélküli táviróállomást szereljen fel. Az állomást egyelőre csakis a katonai parancsnokság veheti majd igénybe.

— **Változatlanul tart a budapesti közüzemi munkások sztrájkja.** Budapestről jelentik: A közüzemi munkások sztrájkja változatlanul tart. Az összes békéltetésre irányuló tárgyalások meghiúsultak. Ma Sipőcz polgármester és Andrejka főkapitány interviáltak a munkásoknál, de közbenjárásuk nem vezetett eredményre.

— **Nehézségek a posta decentralizációs átalakítása miatt.** A posta decentralizációs átalakítása nagy fennakadásokat idéz elő a postai utalványozásoknál. A postapénztáraknak nem áll rendelkezésre a szükséges pénzmennyiség és így az utalványok heteken keresztül kifizetetlenül maradnak. Ez az állapot most már igen súlyos szimptomákkal lép fel és teljesen megbénítja a belföldi árukereskedelmet is. Az egymással összeköttetésben álló kereskedőházak az árucikket rendszerint utánvételt mellett rendeltek meg. Így most a legtöbb céggel megesik, hogy az utánvételt küldött áruért nem kapja meg a pénzt, mert a vásárló hiába fizette ki az utánvéteket, az árut felvevő állomás pénzhányi miatt nem fizetheti ki idejében az összeget. A cégek látva, hogy mennyire megbízhatatlanná vált az utlevélti áruszállítás, mindinkább elálltak az utánvételezés igénybevételétől. Ennek következtében az utánvételes csomagforgalom minimális, a kereskedelem bizalma teljesen megdőlt a posta iránt.

— **Buzabetét — buzahitel.** Budapestről jelentik: A Magyar-Olasz Bank elhatározta, hogy bevezeti a buzabetétet és a buzahitelt. Ennek lényege az, hogy az intézet buzaértékről szóló pénztárjegyekre hosszabb lejáratú betéteket fogad el, az ilyen betétek fejében befolyt összegeket pedig mezőgazdasági hitelek gyanánt ugyancsak buzaértékben kihitelez. Lejáratkor a pénztárjegyet buzaértékben váltja be. Tehát a betét is, valamint a kifizetett betétösszeg a mindenkor buzaár alapján kalkulált koronaösszeg.

— **Leégett egy zárda.** Bukarestből jelentik: A cernicai zárdában a szerzetesek egyikének vigyázatlansága következtében kéménytűz keletkezett és a nagy részben fából épült zárda hamarosan lángborult. A kevés víz és minden tüztöltő felszerelés hiánya miatt a zárda porrá égett. A negyven szerzetes hajléktalanná vált. Csekély ruházatuk, holmijük és élelmiszereik is odaégték, mivel a szélvihartól is élesztett tűz oly rohamosan terjedt végig az épületen, hogy mentésre gondolni sem lehetett.

— **Románia és a müncheni vasuti egyezmény.** Megirtuk, hogy a közép-európai államok januárban nemzetközi vasutügyi konferenciát tartottak Münchenben, hol egyezmény létesült a közvetlen személy- és áruforgalom ügyében olyként, hogy a szerződő államok területeiken a feladó által meghatározott vonalokon tranzitálják az átmenő forgalomban feladott árukat, amelyet minden esetben nemzetközi fuvarlevél kísér. A müncheni konferencián résztvettek: Csehszlovákia, Jugoszlávia, Ausztria, Románia, Németország és Magyarország. A német birodalom és Románia közti forgalom átmenő állomásai Románia felé és felől a következők: Érmihályfalva—Nyírábrány. Biharkeresztés—Biharpuszpóki, Kőtegyán—Nagyszalonta, Lőkös-

háza—Kürtös. Jugoszlávia felől csak Szabadka lesz átmenő állomás. Ezekben a megállapított határ-állomásokon az átmenesztett áruk vagonjait nem fogják felbontani, csupán a nemzetközi viszonylatra érvényes fuvarleveleket vizsgálják felül, egyúttal megállapítják a díjszabást.

— **Nincs hus Nagyváradon.** Nagyvárad tudósítónk jelenti: Az Uj Kelet foglalkozott már a nagyváradai husmizériákkal. A nagyváradai husárok oly alacsonyra vannak maximálva, hogy a mészárosok mintsem hogy veszteségre dolgozzanak, a legminimálisabb mennyiségben vágnak marhát. A közönség szintén szenved ezáltal. Ajánlatos volna a kérdést úgy megoldani, hogy a közönség érdekei mellett a mészárosok igényei is a lehetőség szerint kielégítést nyerjenek.

— **Nagyvárad kenyere.** Nagyváradról jelenti tudósítónk: Tegnap érkezett Nagyváradra Minculescu-Vasca Sándor, az országos lisztellátási bizottság vezetője és hosszas tárgyalásokat folytatott Nagyvárad lisztellátásának ügyében a nagyváradai malmokkal. A tárgyalások, eredményeképpen két malom kapta meg a koncessziót. Nagyváradon ezentúl a barna kenyér ára 5 lej 25 bani, fehér 7 lej 25 bani lesz. A tárgyalások folyamán elvetették azt a kolozsvári ajánlatot, amely pedig 25 százalékkal olcsóbb volt. Megvonták továbbá a tisztviselők lisztkezdvezményét, úgyhogy mindezeket egybe foglalva Nagyvárad kenyérellátása komoly nehézségeknek elé néz.

— **Aszesztékesítő szindikátus ülése.** Megemlékeztünk már arról, hogy az erdélyi és bánági szeszgyárosok szeszértékesítő szindikátusba tömörültek, melyben úgy az ipari, mint a mezőgazdasági szeszgyárok is résztvesznek. E szindikátusnak közös célja van: a termelést a fogyasztásnak megfelelően szabályozni, másfelől pedig az értékesítés egyöntetűen végezni. A szeszértékesítő szindikátus most végleges formában Nagyváradon megalakult. A szindikátus végleges megalakulása a szesz részére megfelelő árban fog piacot teremteni s ezzel az erdélyi és bánági szesztermelés mostani nagy válsága a szerencsés kibontakozás irányában halad előre.

— **Tudnivalók a nemzeti zászló kitűzéséről.** Kolozsvár város rendőrprefektusa a következő hirdetményt teszi közzé: Tekintettel arra, hogy Cluj város lakosai közül sokan nem tartják tiszteletben a nemzeti zászlóra vonatkozó belügyminisztériumi rendelkezés alapján a Cluj városi prefektúra által 1920 november 13-án kelt és újólá 676—1922 januárban kiadott rendeletet, felhívom Cluj város lakosságát az alábbi rendelkezések pontos és szigorú betartására: 1. A nemzeti zászlót kék, sárga és piros színekből és a zászlóruddal párhuzamosan a fenti sorrendben elhelyezve kell összeállítani. 2. A nemzeti zászló a haza és az államhatalom jelképe és mint ilyen az ország minden lakója, állampolgárságra, illetőségre, vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül, szentségként kell hogy tisztelje. 3. A nemzeti zászlót kitűzni vagy körülhordozni csak nemzeti ünnepélyek vagy olyan más ünnepségek alkalmával szabad, mikor azt a közigazgatási vagy a rendőrhatalóságok elrendelik. 4. A harmadik pontban említett ünnepélyek vagy ünnepségek alkalmával Cluj városban a középületek és magánépületek tulajdonosain kívül az összes nyilvános kereskedelmi intézetek, kereskedelmi cégek, kávéházak, éttermek, italmérségi engedéllyel bíró üzletek valamint iparendéellyel bíró üzletek tulajdonosai az üzletek főbejárata fellett 150—150 méretű nemzeti zászlót kötelesek korán reggel kitűzni. A zászlót csak az ünnepély napján, illetve csak annyi ideig kell kinnhagyni, amíg azt a hatóságok elrendelik. 5. Mindazok, akik nem tartják tiszteletben és nem hajtják végre a nemzeti zászlóra vonatkozó 1—4 pontban foglalt rendelkezéseket, 500—10.000 lejig terjedő bírsággal büntetendők. Kelt Cluj, 1923. április 6-án. Popovici, rendőrprefektus s. k.

* **Megnyílt Hirsch Antal úri divatszalonja** Cluj, Ferencz József-ut 115 sz. alatt. Szövetekben dúz választék, olcsó árak, szolid és pontos kiszolgálás.

* **Arca, keze a hidegtől többé ki nem pállik,** mert ez ellen Kaiser-Borax biztosan bevállal.

* **„Olla”-gummi a legkedveltebb.**

* **A Brázy illatos vazelin a bőrt fehéren és puhán tartja. Mindenütt kapható.**

sait

ilkosságban.
 talon fekszik
 ca 480 lei
 szerencsétlen
 ültek lehet-
 mert még a
 ttfelajtotték.

várhatók

nagyvárad
 igényleányt
 egy minden
 (f. s.)

bségi

ministratív

bségi nyelv-
 rta a „Das
 A tanul-
 i részletet:
 oru után, az
 elvek szol-
 kell lennie,
 gban mégis
 ke Európát
 almai szerint
 a vezérfonal,
 sult a törté-
 ztársaságunk
 nénelmi prin-
 rényesülésre.
 gu nép van
 és viszonyun-
 brozza meg;
 szervei lehet-
 kölcsönös
 nkat e tekni-
 példakepve

természetes
 enek bennün-
 annak, amit
 meriti ki a
 nyelv minden-
 in draga és

llemben fő-
 zófia utján
 nkus állam
 ministratív
 bbségi prob-
 n megoldani,
 Ausztriában
 rban politik-
 kérdéseként
 humanitási
 fizmus, vagy
 ja.

lások Nagy-
 váradon a ro-
 tárgyalások
 ÁV.-tól köl-
 V., feleresze
 us elerésétől
 rabárukak is

árgyak
 anyat,
 veszek.

KÖZGAZDASÁG

Különböző díjakat állapítanak meg az élőállat-exportra

Előkészületek az állatkivitel új szabályozására

(Bukarest, ápr. 17. Az Uj Kelet távirati tudósítása.) Junius elsejével újból megindul az élőállatok kivitele Romániából. Egyelőre azonban legteljesebb a bizonytalanság abban az irányban, hogy milyen feltételek, kiviteli illetékek mellett engedik meg az élőállatok exportját.

Megbízható helyről kapott értesülésünk szerint a román gazdasági intézet (Institutul Economic Romanesc) jelentést kért ama államok román konzulátusaitól, melyek a román állatkivitel szempontjából tekintetbe jöhetnek az ottani piaci árak felől. Az élőállatok exporttilletét országok szerint,

Ki nyer a cukorinségen?

Nincs szükség közvetítőre a cseh cukor importjánál. Biztató jelek — a jövőre

(Kolozsvár, ápr. 17. Saját tudósítónktól.)

A romániai cukorinség — hivatalos jelentések szerint — megoldáshoz közeledik. A kormány 2500 vagon csehszlovákiai cukor behozatalát engedélyezi és pedig vámentesen.

A cukorkérdés ezzel új fejezetéhez közeledik. A cukorközpont megköti busás üzletét s a közönség állampolgári minőségében nemcsak a vámjövetelem budget-összegétől esik el, de meg kell fizetnie a Cukorközpont, a kormánykörökkel jó viszonyban álló néhány nagy bank, exportcég teljesen felesleges közvetítői hasznát is. Ha tehát valóban segíteni akarnak a cukorinségen s az árakat le akarják nyomni, úgy a külföldi cukor behozatalából ki kell kapcsolni minden felesleges közvetítést. Tegyük vámentessé és szabaddá a cukor behozatalát, ez az egyedüli olyan megoldás, melynek a közönség bérére menő rejtett üzleti célja nincsen.

Kérdés azonban, hogy az intéző gazdasági köröknek valóban ez volna a céljuk? Hiszen már az ősszel nyilvánvaló volt, hogy a termelt 3200 vagon cukorral az ország 7800 vagon cukorszükségletét fedezni nem tudják. Miért nem engedték meg akkor, az olcsó cukor idején a még szükséges cukormennyiség behozatalát. A válasz igen egyszerű: a középeurópai cukorkartelnek mindegy, hogy hol csinálja meg üzletét, a cseh szokol és a lej egy zsebre megy a kartel zsebébe.

Hivatalos értesítés csupán egy irányban nyújt vigasztalást: a jövő termelést már most azzal biztosítják, hogy a répatermelést felfokozzák. A marosvásárhelyi cukorgyár már ötven százalékkal nagyobb terület termelését kötötte le, mint a múlt évben, a botfalui cukorgyár pedig harminc százalékkal emelte a lekotott termelést. Így azután — ha csak a termés el nem fogy — a jövő évi termelés legalább ötven, de esetleg még nagyobb százalékkal haladja túl a múlt évi termelést.

Egyelőre azonban még meg se kezdték a művelési munkálatokat s a cukor ára pedig emelkedik s egyedüli reménye a cukorközpontnak van, hogy e nagy inségnek, legalább a magas közvetítési jutalék formájában, mégis hasznát látja.

Az éirongyolódott aprópénzek beváltása. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara kedden este tárgyalta elnöki konferencia keretében az éirongyolt aprópénzek beváltásának módzatait. Ugyanekkor szobakerült azoknak a gépeknek a sorsa, amelyek az állam olcsó kölcsönberek ellenében adott néhány iparosnak. E gépeket most többektől el akarják venni. A kamara intervenálni fog.

A Faegyesület gyűlése. Az Erdélyrészi Faegyesület kolozsvári körzete hétfőn este értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy az egyesület brassói közgyűlésén a kolozsváriakat hivatalosan Jáhoda Károly ügyvezető alelnök és Dr. Böszörményi Sándor titkár fogják képviselni, azonfelül megjelenik az egész választmány.

A magyar fakeskedelem devizaigényei és a román termelők. Budapestről jelentik: A magyar fakeskedelem a deviza-ellátás nehézségei miatt a legsúlyosabb helyzetbe sodródott, amely a magyarországi faellátás megbénulásával fenyeget. A magyar fakeskedelem több millió lejjel tartozik lezállított árukért Romániának. A lejjények folyósítása a Jegyintézetnél késik. A Magyar Fa-

az illető országok piaci árának és valutájának megfelelően különböző magasságban állapítják meg, úgyhogy az exporttiltek eddigi egysége teljesen megszűnik.

Ez az intézkedés bevezetője annak az új vámrendszernek, mely más árukra nézve is különböző illetékeket állapít majd meg.

Az új élőállat export-rezsim elkészítésére küldött bizottság holnap, csütörtökön tartja első ülését. A gazdasági bizottság különben felszólította az erdélyi és bányási iparkamarákat, melyben jelentést kért az élőállatpiacról, s egyben javaslatukat is kérte az állat-export szabályozása kérdésében.

termelők, Fakeskedők és Faiparosok Országos Egyesülete a napokban tárgyalta ezt az áldatlan helyzetet, mely alkalmas arra, hogy a magyar faszakma jó hírnevét alássa. Az egyesület elhatározta, hogy a helyzetről memorandumban tájékoztatja a pénzügyminisztert és ezt küldöttség útján adja át.

Magyar Földgáz Rt. nacionalizálása. Értesítésünk szerint a Magyar Földgáz Rt. német részesedéseinek likvidálását a román igazságügyi miniszter elhatározta. A társaság aktivumának felbecsülésével mortar mérnök képviselőt, kinevezett likvidátort és Tacit Virgil mérnököt, mint szakértőt bízták meg. Tacit mérnök április 14-én tette le az esküt és hozzáfogott munkájához. A német részesedés likvidálását hat hét alatt valószínűleg be is fejezik. E művelet után a román kormány a magyar részesekkel fog tárgyalni a társaság nacionalizálása felől.

*** A Sfatul Negustoresc közgyűlése.** A Kereskedők Tanácsa kolozsvári osztálya ez év április 29-én délelőtt 10 órakor tartja meg évi rendes közgyűlést saját helyiségében (Str. Juliu Maniu, volt Szentgyörgy-utca 1 sz.) Tárgysorozat: 1. Megnyitó, évi jelentés. 2. 1921—23. évi zárszámadás, felmentések. 3. 1923. III. 1.—XII. 31. költségvetés. 4. A választmány lemondása és új választmány megválasztása. 5. Számvizsgálók választása. 6. Uzoratorvény ügye. 7. Esetleges indítványok. Figyelmeztetés: A közgyűlést megtartják, ha a tagdíjakkal rendben lévő összes tagok kétharmada jelen van, ellenkező esetben a következő 14-ik napra halasztják, amikor tekintet nélkül a jelenlevők számára megtartják. Tagdíjhátralékban lévő tagok a közgyűlésen aktív részt nem vehetnek.

*** A Körösvölgyi Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvénytársaság 1922. évi mérlege.** Vagyon. Pénztár-készlet: készpénzben 1867718-87, valutákban 66234-61, más pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék 241098-86, Váltótárca 7090159-50, Jelzálog-kölcsönök 30821-87, folyószámlai adósek fedezet mellett 7623153-86, árukézlet 604605-35, áruüzleteknél való részesedések 2491702-20, saját értékpapírok 501148-50. Ingatlanok: intézeti székház Ineu 25000—, faterlepi és magtár ingatlanok 164712-50, különféle ingatlanok 941-31, előre fizetett kamatok 46594—, berendezések 59600— lei. Összesen 20813491-43 lei. — **Teher.** Részvénytőke 2000000—, tartalékalapok: általános tartalékalap 114244-07, értékpapír árfolyam különbözeti tartalékalap 65755-93 lei. Betétek: könyveskékre elhelyezve 7829199-85, folyószámlára elhelyezve 1571384-76, visszlezámitott váltók 2199550—, hitelezők 6315240-47, engedményezett jelzálogkölcsönök 14840-47, fel nem vett osztalék 31785-75, be nem fizetett tőkekamat adó 20591-87, előre bevételzett kamatok 203004-16, hátralékos adók 99800— lei. Nyereségegyenleg: nyereség áthozat az 1921. évről 10357-93, 1922. évi tiszta nyereség 337736-17 lei. Összesen 20813491-43 lei. — **Veszteség és nyereség-számla.** Veszteség. Betétkamat 376587-79, betétkamatadó 37791-72, tiszti fizetések 44924-33, adók 83569-11, költségek 352776-51 lei. Nyereségegyenleg: nyereség áthozat az 1921. évről 10357-93, 1922. évi tiszta nyereség 337736-17 lei. Összesen 1643743-56 lei. — **Nyereség.** Nyereség áthozat az 1921. évről 10357-93, váltókamatok 508672-23, jelzálogkölcsönkamatok 3216-56, folyószámlai kamatok 401191-57, áruüzleti jövedelmek 436012-91, különféle jutalékdíjak és

deviza-jövedelem 278087-36, értékpapír-jövedelem 1105—, házbér jövedelem 5100— lei. Összesen 1643743-56 lei. Ineu, 1922 december hó 31-én. **Karton Aladár** s. k. vezérigazgató. **György Ignác** s. k. titkár. Az igazgatóság: **Dr. Éles Géza** s. k. elnök. Megvizsgálta, a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítva helyesen egybeállítottak találta. A felügyelő-bizottság: **Rényi Miklós** s. k. elnök.

A mai valutapiac

A nyugati devizák lanyhulása

A mai nap folyamán a nyugati értékek iránt a kereslet a minimálisra csökkent, mert tovább esést várnak. A svájci frank tovább esett. A font sterling a tegnapi 992-es árfolyamról 985-re esett. A cseh korona is esett; 634-es árfolyamon nagy kínálat, de kereslet nincs. A márka megint 100-zuhant. A magyar korona változatlan; 2750-es árfolyamon nagy a kínálat.

Iránzat: A külföldi értékekben további esés várható.

A budapesti tőzsdén nagy forgalom volt, azonban az árfolyamok a pénteki kurzushoz képest estek. Iránzat: Szilárd.

Április 17-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

2700—2750 magyar koronát,
10000—10150 német márkát,
0-46¹/₂—0-47 dollárt,
32800—33000 osztrák koronát,
9-10¹/₂—9-11¹/₂ olasz lírát,
7-15—7-18 francia frankot,
2-63—2-66 svájci frankot.

Valutapiac április 17-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1388, London 988, Newyork 211, Róma 1040, Zürich 3880, Prága 640, Bécs 31¹/₂, Budapest 5—.

Bukarest. Valuták: Márka 100—110, leír 150—170, török lira 125—130, font sterling 990—995, francia frank 1395—1400, svájci frank 40—40-50, lira 1000—1020, drachma 250—260, dinár 210—215, dollár 210¹/₂—211, napoleon 800—804, osztrák korona 31—31¹/₂, magyar korona 475—500, cseh korona 600—620, lengyel marka 50—55.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 260—260, Newyork 552¹/₂—553, London 2567—2568, Páris 3665—3670, Milano 2735—2725, Prága 1642¹/₂—1642¹/₂, Budapest 12—12, Belgrád 560—560, Bukarest —, Varsó 130—130, Bécs 77-50—77-50. Bécs lebélyezett 77—77.

Berlin. Nyitás: Róma 1060, London 98.100, Newyork 21.500, Páris 1405, Zürich 3855, Prága 629-50, Bécs 29-44.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Hevesi Piroska és Pfeiffer Alfréd hangversenye. Hevesi Piroska és Pfeiffer Alfréd harmadik koncertje hétfőn este volt a református teológia diszertében. Hevesi Piroska most [is] nagyszerűen hatott hatalmas, erőteljes játékkal, lendületes, pezsgő temperamentumával és bravuros technikájával. Pfeiffer Alfréd dalokat és operáriákat énekelt. A bass-profundttól egész a baritonig terjedő erőteljes és lágyan is hajlékony hangja, kitűnő iskolázottsága és muzikálisan átértett előadása nagy hatást keltett. Különösen a Szervillei Borbély „Verleumdungs-Arie”-ja tetszett. A művészek a lelkes unneplést több ráadásal honorálták. (S. E.)

Heti műsor

Szerda d. u. 5 órakor: **Xa-Xa.** Az elrabolt hercegkisasszony. (III. rész. Jegyek sorozat száma 346.) Szerda fél nyolckor: **Bajadér.** (16-odszor. Odette-Kolbay, Radjani-Virág, Marienne-Somogyi, Napoleon-Ekcs, Fülöp-Leövey, Pimprinettes-Izso. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 120. szám, C. Jegyek sorozat száma 347.)

Csütörtök d. u. 5 órakor: **Xa-Xa.** Az elrabolt hercegkisasszony. (IV. rész. Jegyek sorozat száma 348.) Csütörtök fél nyolckor: **Lányom hozománya** 500 millió. (Ujdonság, harmadszor. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 121. szám, A. Jegyek sorozat száma 349.)

Péntek d. u. 5 órakor: **Xa-Xa.** Az elrabolt hercegkisasszony. (V-ik befejező rész. Jegyek sorozat száma 350.)

Péntek fél nyolckor: **A kincs.** (Ujdonság, először. Premier-helyárrakkal. Premier bérlet 46. sz. Jegyek sorozat száma 351.)

Szombat d. u. 3-kor: **És pippa táncol.** (Ifjúsági előadás igen olcsó helyárrakkal. Előadó Földvári György. Jegyek sorozat száma 352.)

Fizess

mbat fél nyolckor
Rendes helyárrakkal
sorozat száma 346.
mbat fél 11-kor
Rendes helyárrakkal
sárnap d. e. fél
száma 355.)
sárnap d. u. 3-
árakkal. Jegy
sárnap fél nyolckor
netben. Odette
Neményi, Napo-
lette-Leövey
száma 357.)
tű: **Bajadér.** (16-
Kolbay, Ra-
Napoleon-El-
Bérletszűnet)

A színházi i
retettel készül
rabjának. A kin-
nteken este les-
ombaton este les-

Bajadér —
jék rendes hely-
sárnap este bér-
enhetedszer ker-
néti rendes hely-
ujdonságot.

Artatlan Zs
brakor mérsékelt
rephen fog szin-
rtatlan Zsuzsi.

Lányom ho
te harmadszor f-
Lányom hozomá-

Mozihire
erdán látható a
bün. Csütörtök-
jék. Az Egye-
szani a Szodom-

Feltámadok cím-
r című regényét
Feltámadok az

génye, A névte-
sárnap fog szin-
ogl játszóknak anna-

tőszerepeit, am-
pig látható az
műsora ezen a

zarándok napló-
pénteken A h-
sárnapra igaz-
lójában van kit-

*** Központi**
agy előadás. E

S

Ujabb tr
válogató bizo-

A. és B.-csapat
válogatott jelölt

közések után a
válogatott és if-

22-én Temesvár-
tálni fogják.

Svájc—F
lálkoznak Páris

IFC—Ni
ten az MTK, z-

ellen Bécsben

A Haggi
a Haggihor N-

vést verő Egye-
tűnő csapat tal-

zónsége érthető

*** A tavá**
suletek legelőn-

sportruhába. C

Lajos-utca.) E
előadóknak ked-

Mo
megv

Radio hírdetés

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1.50 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 2.50 lei. Legkisebb apróhirdetés díja - 10 szöveg - 15 lei. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltés fizetendő.

20 éves tiatalember, középiskolát végzett, 4 évi gyakorlattal, kemény műfa, gyufagyári, rönk és csertermelésben sürgősen állást keres. Megkeresések: M. J. J. Jibou címzendők. 5454

Eladó egy teljesen felszerelt mosódaberendezés. Értekezhetni Siegelstein Adolfnál Naszód. 5441

Jóforgalmu vidéki óras- és ékszerészület elköltözés miatt eladó. Megkereséseket „Óras” jellegre a kiadóba kérek. 5446

Eladó

2 drb. teherautó vas rakkoncákkal ellátva különösen faszállításra alkalmas 3-3 tonnás, megtekinthető

Bergner és Cziment telepén str. Bukovina (v. Munkácsi-utca) 28 sz. Telefon 316 és 340

Jelenleg állami állásban lévő 32 éves, nős, gyermektelen orvos nagyobb üzennél, gyártelepnél megfelelő fizetésért és lakásért állást vállal. Távol-ság vasuti állomástól vagy várostól nem hátráz. Ha szükséges, orvosi teendők mellett bizalmi állást is ellát. Szíves ajánlatokat „Orvos” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja. 5445

Cca 6-800 kg. jökarban lévő békeminőségű

LOMBETÜ

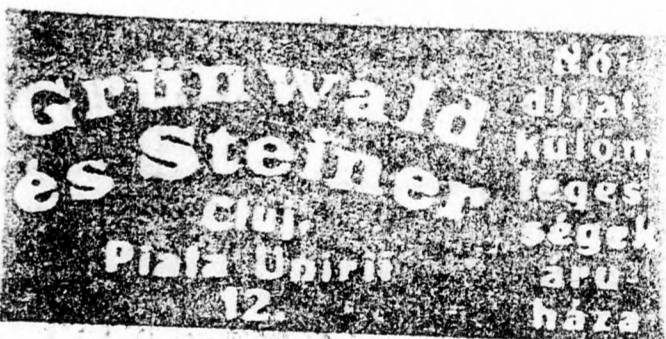
H. Hoffmeister leipzigie öntödéből garmondtól 6 cicerós nagyságig, normál törzsre 63.3 tipografiai pont magasságra öntve jutányos áron

ELADÓ

Cim a kiadóhivatalban

Kifutófiut

felvez a kiadóhivatal

Tavaszi divatujdonságok:

BOERBERRY, COOVERCOOT köpenyre és kosztümre, CSIKOS ANYAGOK ALJAKNAK nagy választékban 1472

Nagy mennyiségben érkezett:

Maister Lucius és Badische Anilinfabrik

Sósav
Kénsav
Szalmiákszesz
Ablaktapasz (git)
Fűrész
Tavotta
Olajok
Enyv
Kefearuk

valamint mindenféle festék- és fűszerárú előnyös árak mellett nagyban és kicsinyben kaphatók.

KALMÁR

Árutorgalmi H.-T. Cluj str. Regina Maria 42

Butorkereskedők és butorvásárlók figyelmébe!

Mielőtt szükségletüket beszereznék tekintsek meg raktárunkat, ahol nagy választékban különösen háló-, ebédlő- és uriszobák kaphatók kedvező fizetési feltételek mellett is. Elvállalunk: szállodák, éttermek, kávéházak, üzletek, bankok stb. modern berendezését.

Victoria Faipari Műbutorgyár Rt.
Tárgu-Mureş - Marosvásárhely

Gyártelep: Str. Bererie (Sörház-utca) 17.

Üzlethelyiség: Szt. Georg (Szentgyörgy-u.) 3.

CLIA GLE TRANSATLANTIQUE

Legnagyobb francia hajóstársaság

Luxusgőzösök

Newyork, Cuba, Mexico-ba stb.

Bukarest, Páris, Havre

utvonalon át.

Vezérképviselőt Nagyrománia részére:

ADOLF SALOMON FIA
Bukarest, sínada Paris No. 14

Legnagyobb kényelem, gyors utazás, kitűnő ellátás, elsőrangú kiszolgálás, külön kajüttök. Lloyd 1637 1541

Telefon 81. **Ládagyár** Telefon 81.

Mindenmü ládákat és fadobozókat összeszegezett és szétszedett részekben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1381

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár Cluj, Strada Cernauti (volt Kajántól-ut) 1 szám

BYRON STEAMSHIP COMPANY LTD. LONDON

M. Embiricos & Co.

Bucureşti, Strada Paris 1, Constanţa direkt New-York

Állandó félhavi hajójaratok a legnagyobb tehermentes luxuszöszösökkel, melyek Constanţa kikötőből indulnak

„King Alexander”
„Megali Hellas”

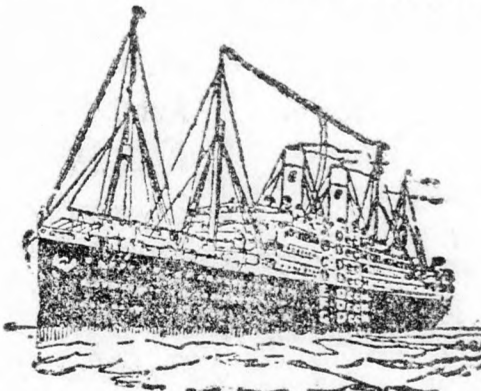
Átszállás és vesztegzár nélkül
Az utazás tartama 16 nap

Értesítés:

Érdeklődőknek, akik Amerikába utazni óhajtának tudatjuk, hogy 1928 január 22-én kezdjük meg az utazások kiállítását az egyedül amerikai vízum elnyerésére. E célból szükségtelen minden érdeklődőnek Bukarestbe való utazással információk beszerzése végett idővesztés nélkül forduljanak teljes bizalommal irodánkhoz, beküldve a vízumbor szükséges következő okmányokat: Utlevél, születési erkölcsi bizonyítványt, házasságlevelét, az amerikai rokonok meghívását és 4 aláírt fényképet. Ezek alapján megszeressük a szükséges iktatószámot a vízum megadásának napjával a sorrend esetleg elvesztésének elkerülésére.

King Alexander luxusgőzös Constanţa kikötőbe érkezik június 2-án és az új quota terhére induló első szállítmánnal közvetlenül New-Yorkba június hó 4-én indul. Pontos, lelkismeretes és érdeknélküli felvilágosítással és prospektussal készséggel szolgálunk.

M. EMBIRICOS & CO., Bucuresti, Strada Paris No. 1.

„Constantinople”
„Themistokles”

Hajóflottánk 56 saját hajóból áll
Az utazás tartama 16 nap

Értesítés:

Exportját és importját

Románia, Magyarország, Ausztria és Németország

között határidővel és legolcsóbb díjtételek mellett csak

Deutsch Testvérek

nemzetközi szállítási vállalata tudja lebonyolítani.

Központ: Cluj, Piata Unirei 26.

HÁZAK Wien I, Rottenturmstrasse 27 Budapest, VII., Rákóczi-ut 6., VII. Dohány-utca 3. Oradea Mare, Rákóczi-ut 24. Brasov, Kapu-utca 61. Arad, Simonyi-utca 13. Orsova, Dunapart. Szolnok Madách-utca 1. Expoziturák: Bruck, Hegyeshalom. Moson, Biharkeresztes, Békéscsaba, Curtici, Kőtegyán, Biharpuspöki.

Fuvarlevél felülvizsgáló iroda
Speciális dunai forgalom!

! Olcsó bevásárlási forrás! Textil, kötött és bőrváru háza

Feuerstein J. Cluj, str. Regina Maria 12. 148

Csillárok

asztali és éjjeli szekrénylámpák a legegyszerűbbtől legdiszesebb kivitelig nagy választékban állandóan raktáron, továbbá villany-vasalók és főzők, valamint az összes szerelési anyagok és minden feszültségre kicsinyben és nagyban eladása. !!

ERDÉLYRÉSZI CSILLÁRRAKTAR Cluj-Kolozsvár, Calea Reg. Ferdinand 1469 (volt Wesselényi Miklós-u.) 11. szám.